

YTTRANDE
2024-06-24

Justitiedepartementet
ju.remissvar@regeringskansliet.se och ju.L5@regeringskansliet.se
Ju2024/00351

Yttrande över ”En effektivare kontaktförbudslagstiftning – ett utökat skydd för utsatta personer” (SOU 2024:13)

Inledning

Riksorganisationen Glöm Aldrig Pela och Fadime (nedan GAPF) tackar för möjligheten att yttra sig över betänkandet. GAPF är en politisk och religiös obunden ideell förening som bekämpar hedersrelaterat våld och förtryck. Organisationen har funnits sedan 2001 och vänder sig till alla som är berörda av hedersrelaterat våld och förtryck. GAPF bedriver en nationell stödjour som vänder sig till hedersvåldsutsatta, anhöriga och yrkesverksamma. GAPF genomför även årliga utbildningsinsatser och opinionsbildande aktiviteter över hela landet för att förebygga och skapa ökad förståelse kring hedersrelaterade frågor.

Hedersrelaterat våld och förtryck är ett allvarligt och omfattande samhällsproblem som utövas i både religiösa, traditionella och kulturella värdesystem där kontrollen av flickors och kvinnors sexualitet är starkt knuten till kollektivet. Föreställningen om att mäns och familjers heder är avhängig kvinnors och flickors sexuella beteenden hör även samman med begräsningar av klädval, socialt umgänge, framtida parter, utbildning och arbete samt förekomsten av oskuldkontroller, könsstympling, barn- och tvångsäktenskap. Hbtqi- personer kan även vara särskilt utsatta i en hedersmiljö, då endast heterosexuella relationer accepteras. I de fall individen gör motstånd till familjens och/eller släktens strikta normer och värderingar kan följderna bli allvarliga. I sin mest extrema form kan det leda till allvarlig brottslighet, inklusive mord.¹

Sammanfattade synpunkter

GAPF välkomnar flera förslag som presenteras i utredningen som syftar till att säkerställa att kontaktförbudslagstiftningen i högre grad beaktar intresset av att förebygga och ge skydd till brottsoffer som är utsatta för våld och andra kränkningar i nära relationer.² Samtidigt vill GAPF betona att kontaktförbud kan vara verkningslöst för att skydda personer som utsätts för hedersrelaterat våld och förtryck i det fall kontaktförbud enbart utfärdas mot en eller ett par av de personer som utövar övergrepp mot skyddspersonen, eftersom det ofta föreligger risk att flera familje- och släktmedlemmar samt andra personer tillhörande kollektivet deltar i förföljelsen av skyddspersonen. Hedersrelaterat våld och förtryck skiljer sig således från problematiken ”våld i nära relationer” som *oftast* utövas av enskilda män mot kvinnor, vars familj och bekanta inte stöttar de våldsbrott som begås. I hedersrelaterade ärenden kan det således vara verkningslöst att enbart

¹ Se bl.a. prop. 2019/20:131 s. 24 & prop. 2021/22:138 s. 6 f. samt Nationellt centrum mot hedersrelaterat våld och förtryck. *HBTQ och heder*. <https://www.hedersfortryck.se/hedersrelaterat-vald-och-fortryck/hbtq-och-heder/> (hämtad 2023-11-02).

² Se GAPF:s synpunkter nedan under respektive avsnitt som GAPF valt att behandla.

utfärda kontaktförbud mot en eller ett par av de personer som förföljer skyddspersonen. GAPF ser därför kritiskt på att denna aspekt inte har beaktats i utredningen och önskar därför att det läggs till sådana skrivningar i kommande proposition.

GAPF vill understryka att kontaktförbud normalt inte utgör en adekvat skyddsåtgärd mot personer som utsätts för hedersrelaterat våld och förtryck, eftersom den utsatte ofta är i behov av ett livslångt skydd från familje- och släktmedlemmar som kan utgöra livsfara mot den utsatta individen. I dessa fall är skyddade personuppgifter och andra långsiktiga stöd- och skyddsinsatser de enda insatserna som kan utgöra ett reellt skydd för den utsatta.

Nedan redovisas GAPF:s ställningstagande till *utvalda* delar i utredningen och inställningen därtill, som utgår från behovet av att stärka skyddet för barn och vuxna som utsätts för eller riskerar att utsättas för hedersrelaterat våld och förtryck.

8.3.2 Risk för otillbörlig övervakning ska utgöra en grund för kontaktförbud

GAPF ser positivt på att kontaktförbudslagens brottspreventiva funktion stärks genom att utöka möjligheterna att meddela kontaktförbud i det fall det föreligger en risk att den som förbudet avser gälla mot utsätter den som förbudet avser att skydda för *otillbörlig övervakning*. Detta mot bakgrund av att den praktiska tillämpningen av kontaktförbudslagstiftningen hittills till stor del fokuserat på situationer där det bedöms finnas risk för mer direkta hot och fysiskt våld – där risk för psykiskt våld inte beaktats i samma utsträckning.

I hedersmiljön utgör det fysiska våldet enbart toppen av isberget, då det psykiska våldet, i form av bland annat otillbörlig övervakning, kontroll och begräsningar utgör de vanligaste formerna av hedersförtryck. Hedersvåldsutsatta som får stöd av GAPF vittnar ofta om att dessa former av psykiskt våld många gånger är värre och mer påfrestande än det fysiska våldet. GAPF ser därför positivt på att det tydliggörs i kontaktförbudslagstiftningen att även risk för otillbörlig övervakning kan utgöra grund för kontaktförbud, detta trots att otillbörlig övervakningen i vissa fall redan idag kan utgöra grund för kontaktförbud som utredningen betonar.

Av utredningen framkommer att rekvisitet *otillbörlig övervakning* enbart ska omfatta verkligt klandervärda situationer. Ett exempel som ges är i det fall en mobilapplikation installeras i skyddspersonen mobil, som möjliggör att förbudspersonen kan lokalisera vänner och familj i realtid. I det fall skyddspersonen inte *samtyckt* till sådan övervakning anses den som *otillbörlig*, vilket kan ligga till grund för ett kontaktförbud. GAPF vill dock framhålla att det i dessa situationer även är viktigt att ha förståelse för att en hedersvåldsutsatt kan ha gett sken av att hon eller han "samtyckt" till en sådan övervakning på grund av rädsla för att utsättas för repressalier ex. fysiskt våld, risk för bortförande och äktenskapstvång. Sådana hot om repressalier behöver inte heller uttalas öppet. Hedersvåldsutsatta inrättar sig ofta efter hederskulturens normer och värderingar, då den utsatte kan ha blivit normaliserad av kontrollen och förtrycket. Det innebär således att den utsatte är väl införstådd i att det "underliggande hotet" kan realiseras om hon eller han bryter mot hedersnormerna, trots att hotet varken uttryckts verbalt vid ett specifikt tillfälle eller genom en specifik antydan. Dessa omständigheter bör alltid beaktas i hedersrelaterade ärenden.

8.3.3 Förutsättningar för att utfärda kontaktförbud som skydd i rättsprocessen ska förtydligas.

GAPF instämmer med utredningens bedömning att ”omständigheten att det finns risk för att den som förbudet avses gälla mot utsätter den som förbudet avses skydda för påverkan i syfte att förhindra att uppgifter lämnas till domstol eller en brottsbekämpande myndighet” ska kunna utgöra en grund för att utfärda kontaktförbud. Utredningen betonar att denna form av tystnadskultur, som nämnda förslag åsyftar att åtgärda, särskilt utspelar sig om kriminella nätverk. GAPF saknar dock en skrivelse om att denna form av tystnadskultur även är utbredd inom hedersmiljön som också påverkar utsatta och anhöriga att våga anmäla brott eller vittna inför domstol. Risk för otillåten påverkan mot förhörspersoner bör därför särskilt utredas i hedersrelaterade ärenden.

8.3.4 Fler omständigheter ska beaktas vid riskbedömningen

GAPF tillstyrker utredningens bedömning rörande att fler omständigheter ska kunna beaktas vid bedömningen av om det föreligger en sådan risk som kan läggas till grund för ett kontaktförbud. Detta förslag är särskilt viktigt mot bakgrund av att dagens lagstiftning varit för snäv då flertalet utsatta, inte minst kvinnor och barn som ansökt om kontaktförbud mot en våldsam man, fått avslag då enbart en tredjedel av ansökningarna om kontaktförbud beviljats under de senaste åren.³

Att fler omständigheter ska kunna beaktas vid riskbedömning är centralt för att förstärka den kontaktförbudslagstiftningen brottsförebyggande funktionen, inte minst för att öka möjligheten att utfärda kontaktförbud utan att förbudspersonen tidigare blivit lagförd för brott som begåtts mot skyddspersonen. Praxisutvecklingen visar nämligen att den omständigheten, att förbudspersonen tidigare begått brott mot skyddspersonen, har tillmätts en mycket stor betydelse vid utfärdandet av kontaktförbud. I praktiken har det inneburit en för snäv tillämpning av kontaktförbudslagstiftningen då flertalet utsatta inte fått tillgång till ett sådant skydd, när det saknats tidigare lagföringar eller förundersökningar mot förbudspersonen. Mot bakgrund av att hedersvåldsutsatta sällan polisanmäler de brott man blivit utsatt för och att det därför saknas lagföringar eller ens tidigare förundersökningar när ansökan om kontaktförbud upprättas, är det därför viktigt att fler omständigheter vägs in i bedömningen av om ett kontaktförbud kan utfärdas.

GAPF ser vidare positivt på att Åklagarmyndigheten och Polismyndigheten ges i uppdrag att gemensamt se över hur användningen av strukturerade riskbedömningar kan öka i ärenden om kontaktförbud samt att myndigheterna ska överväga om det bör tas fram en ny modell för strukturerade riskbedömningar. Detta är viktigt mot bakgrund av att Riksrevisionens granskning av kontaktförbudsärenden visar på att det finns en stor variation mellan åklagarkammare som handlägger besluten av kontaktförbud, då åklagarkammarna har olika syn på vad som krävs för att bevilja kontaktförbud samt att Polisen, som tar emot anmälningarna, också kan sakna kunskaper om våld i nära relationer, hedersrelaterat våld och förtryck och kontaktförbud, vilket begränsar utredningens kvalitet.⁴ Det är således viktigt att Polismyndigheten och Åklagarmyndigheten ser över sina riskbedömningar för att tillgodose att rättssäkra bedömningar vidtas, som inte skiljer sig åt beroende på vart skyddspersonen ansöker om kontaktförbud. Granskningen visar även på att myndigheterna behöver öka sina kunskaper om hedersrelaterat våld och förtryck för att kunna göra adekvata riskbedömningar. I sammanhanget vill GAPF även särskilt lyfta fram vikten av att Åklagarmyndigheten och Polismyndigheten använder sig av riskbedömningsverktyget PATRIARK i hedersrelaterade ärenden, eftersom det är det enda riskbedömningsverktyg som är anpassat utifrån de särskilda riskerna i en hedersmiljö. Riskbedömningarna måste även ses som ett levande

³ Riksrevisionen (2024:1) *Statens skydd av hotade personer – brister i omfattning och effektivitet*, s. 16.

⁴ Se Riksrevisionen (2024), *Statens skydd av hotade personer – brister i omfattning och effektivitet*.

dokument som alltid ska uppdateras vid ansökan om kontaktförbud samt dokumenteras och diarieföras i Polisens ärendehantering PÄR.

8.3.6 Särskilt utvidgade kontaktförbud som en förstahandsåtgärd

GAPF tillstyrker utredningens förslag som innebär att det införs en möjlighet att i vissa situationer meddela ett särskilt utvidgat kontaktförbud som förstahandsåtgärd om *”det på grund av särskilda omständigheter finns en påtaglig risk för att den som förbudet avses gälla mot kommer att begå brott som innebär ett allvarligt angrepp på den andra personens liv eller hälsa eller trygghet till person.”* Ett sådant avsteg från den så kallade sanktionstrappan är viktigt för att den utsatte ska kunna få ett starkare skydd direkt när det finns en allvarlig hotbild. Hotbilden kan nämligen i vissa situationer vara så pass allvarlig att det inte kan anses vara rimligt att skyddspersonen ska behöva invänta att ett utvidgat kontaktförbud först ska ha utfärdats och därefter överträtts, innan det kan bli aktuellt att utfärda den mest ingripande formen av kontaktförbud. GAPF vill även betona vikten av att tidigare lagförda brott mot skyddspersonen inte ska utgöra krav för att ett särskilt utvidgat kontaktförbud ska kunna utfärdas, särskilt mot bakgrund av att den utsatte, som ovan nämnts, sällan vågat polisanmäla de brott personen blivit utsatt för tidigare.

Samtidigt vill GAPF även lyfta fram att denna form av kontaktförbud som innebär att förbudspersonen inte får vistas i vissa områden i nära anslutning till skyddspersonen, som i praktiken innebär att förbudspersonen får ta del av en karta över förbudsområde, inte är aktuellt när den utsatte lever med skyddade personuppgifter.

8.3.7 Det geografiska områdets storlek vid särskilt utvidgade kontaktförbud

Av förslaget framgår att ett särskilt utvidgat kontaktförbud även fortsättningsvis ska kunna omfatta ett eller flera områden i anslutning till sådana platser där skyddspersonen har sin bostad eller arbetsplats eller annars brukar vistas. Till skillnad från nuvarande ordning, som stadgar att området inte får vara större än vad som är *nödvändigt*, förslås en ny skrivning som stadgar att bedömningen av områdets storlek ska utgå ifrån att området ska vara *tillräckligt stort för att tillgodose behovet av skydd*. Detta förslag är enligt GAPF viktig för att möjliggöra ett utökat förbudsområde, då nuvarande tillämpning av denna form av kontaktförbud inneburit att endast ett visst kvarter eller stadsdel omfattats av förbudet, vilket bör anses vara ett för litet geografiskt område för att hindra en förbudspersonen från att komma i kontakt med skyddspersonen. Dessutom kan ett utvidgat förbudsområde möjliggöra en mer effektiv övervakning och upprätthållande av kontaktförbudet, för att polisen ska kunna hinna fram och stoppa en person som överträder ett förbudsområde. För att polisen ska ha en sådan reell möjlighet att kunna ingripa i tid är det dock nödvändigt att denna form av kontaktförbud alltid förenas med villkor om elektronisk övervakning, så att polisen larmas i det fall förbudspersonen överträder förbudsområdet (se avsnitt 8.4.4 nedan).

Vad som enligt utredningens mening är att anse som ett tillräckligt förbudsområde ska avgöras utifrån vilka risker förbudspersonen utgör för skyddspersonen. Enligt GAPF:s mening bör dock det tydliggöras att förbudsområdet ska kunna omfatta åtminstone den kommun skyddspersonen bor i för att trygga miljön för den utsatte. I andra fall kan det dock vara nödvändigt, som Hedersbrottsutredningen betonar, att låta förbudet omfatta flera kommuner, såsom när skyddspersonen har sitt boende och arbete i skilda kommuner.⁵ Att skyddspersonen kan vara fredad i åtminstone en till två

⁵ SOU 2020:57 s. 275 f.

kommuner måste anses vara proportionellt i relation till att förbudspersonen har möjlighet att röra sig fritt i de resterande 288 kommunerna i Sverige.

Samtidigt vill GAPF återigen betona att kontaktförbud normalt inte utgör en adekvat skyddsåtgärd för personer som utsätts för allvarliga former av hedersrelaterat våld och förtryck. Inte minst mot bakgrund av att kontaktförbud enbart fungerar i de fall förbudspersonen faktiskt följer kontaktförbudet. I dessa fall är skyddade personuppgifter det enda som kan utgöra ett reellt skydd för den utsatte.

8.3.8 En presumtion för kontaktförbud i vissa fall

GAPF ställer sig positivt till att det ska införas en presumtion för kontaktförbud i det fall förbudspersonen blivit fälld för vissa former av brott som typiskt sätt utgör skäl för kontaktförbud. Däremot ifrågasätter GAPF att denna presumtion ska avse det ordinära kontaktförbudet, eftersom denna form av kontaktförbud inte utgör ett tillräckligt adekvat skydd.

Av utredningen framkommer bland annat att återfall i partnervåld är vanligt förekommande och det talar för att det bör införas en presumtion för kontaktförbud när förbudspersonen har begått vissa typer av brott mot skyddspersonen. Detta är något som GAPF även har bred erfarenhet av vad gäller hedersrelaterade ärenden, då den utsatte ofta lever med en livslång hotbild gentemot de förövare som utsatt personen för hedersrelaterade brott. Mot bakgrund av att partnervåld och hedersrelaterat våld och förtryck utgör allvarlig brottslighet, samt att det föreligger stor risk att förövaren/förövarna återfaller i denna form av brottslighet, bör således presumtionen vara att den mest ingripande formen av kontaktförbud (det särskilt utvidgade kontaktförbudet) utfärdas. Detta mot bakgrund av att det inte kan vara rimligt att skyddspersonen ska behöva invänta att ett ordinärt kontaktförbud först meddelas och sedan överträts. I ljuset av att kontaktförbud i praktiken enbart utgör ett reellt skydd för skyddspersonen om förbudspersonen följer detta, är det således viktigt att Polisen har en reell möjlighet att kunna ingripa för att kunna stoppa förbudspersonen som överträder förbudsområdet. I det fall ett ordinärt kontaktförbud meddelas har Polisen inte en sådan reell möjlighet, eftersom ett sådant förbud inte kan förenas med ett större förbudsområde eller elektronisk övervakning. Presumtionen bör således i stället vara att ett särskilt utvidgat kontaktförbud meddelas i det fall förbudspersonen döms för brott som riktar sig mot en närstående eller tidigare närstående persons liv, hälsa, frihet eller frid och brottets straffvärde uppgår till minst sex månaders fängelse eller i de fall parterna inte är närstående eller tidigare närstående om förbudspersonen döms för olaga förföljelse (4 kap. 4 b § BrB) eller hedersförtryck (4 kap. 4 e § BrB).⁶

8.3.9 Kontaktförbud avseende den gemensamma bostaden

GAPF instämmer med utredningens bedömning att kontaktförbud för den gemensamma bostaden alltså bör förutsätta att det finns en risk för brott mot en sammanboendes liv, hälsa, frihet eller frid. Samtidigt vill GAPF dock lyfta fram vikten av att rättsväsendet får mer kunskaper om hedersrelaterad brottslighet för att kunna göra sådana riskbedömningar.

8.4.3 Bör elektronisk övervakning kunna användas vid samtliga former av kontaktförbud?

⁶ Jmf med utredningens förslag under rubriken ”Den närmare utformningen av en presumtionsregel”, se SOU 2024:13 s. 216.

GAPF instämmer med utredningens bedömning rörande att elektronisk övervakning enbart kan komma i fråga beträffande det utvidgade och särskilt utvidgade kontaktförbudet. Detta med reservation att det särskilt utvidgade kontaktförbudet tillämpas i större utsträckning som förstahandsåtgärd (se GAPF:s resonemang ovan i avsnitt 8.3.6, 8.3.7 och 8.3.8).

8.4.4 Bör elektronisk övervakning vara obligatorisk i vissa fall?

Till skillnad från utredningens bedömning anser GAPF att elektronisk övervakning ska vara obligatorisk vid kontaktförbud som meddelas på grund av allvarliga brott i nära relationer eller hedersrelaterad brottslighet, särskilt mot bakgrund av återfallsrisken att förbudspersonen återfaller i den brottslighet som begåtts mot skyddspersonen. För att kontaktförbudet ska ge ett reellt skydd måste det som ovan nämnt finnas förutsättningar för polisen att kunna ingripa i de fall förbudspersonen överträder förbudsområdet. Det är således viktigt att Polisen får ökade förutsättningar att kunna ingripa i tid när en förbudsperson överträder ett förbudsområde, vilket skulle vara fallet om elektronisk övervakning blir obligatorisk i det fall skyddspersonen utsatts för hedersrelaterad brottslighet eller brott i nära relationer. En sådan presumtion är viktigt för att kontaktförbudslagstiftningen ska inta ett tydligare brottsofferperspektiv, då lagen ska skydda personer som utsätts för allvarliga förföljelser och brott av olika slag. Konsekvenserna blir annars att de som utsätts eller riskerar att utsättas för fortsatta brott, oönskade kontakter och trakasserier, kommer att i en onödigt stor utsträckning tvingas leva under psykiska påfrestningar och social otrygghet, eftersom risken att förbudspersonen kommer att överträda kontaktförbudet ständigt är överhängande.

8.4.5 Det straffbara området för hindrande av elektronisk övervakning ska utvidgas

GAPF instämmer med utredningens bedömning och ställningstaganden.

8.5.4 Åklagaren ska underrättas i samband med att verkställigheten av fängelsestraff och slutet ungdomsvård upphör

GAPF instämmer med utredningens bedömning och ställningstaganden.

8.5.5 Förbättrade möjligheter att delge beslut om kontaktförbud

GAPF instämmer med utredningens bedömning och ställningstaganden.

8.5.6 Rätten till offentligt biträde för unga förbudspersoner ska utökas

GAPF instämmer med utredningens bedömning och ställningstaganden.

8.5.7 Det ska införas en möjlighet att förordna en särskild företrädare för barn i ärenden om kontaktförbud

GAPF instämmer med utredningens bedömning rörande att det ska införas en möjlighet att förordna en särskild företrädare för barn i ärenden om kontaktförbud. Denna möjlighet är viktig då barn under 18 år normalt saknar processbehörighet och således är beroende av en ställföreträdare, som vanligtvis brukar vara barnets vårdnadshavare. Mot bakgrund av att det kan föreligga allvarliga meningsmotsättningar och intressekonflikter mellan barnet och vårdnadshavare, bör således en särskild företrädare tillförordnas som får till ansvar att företräda barnets intresse, inte minst i det fall vårdnadshavaren är den person som barnet behöver skydd mot.

I hedersrelaterade ärenden är dessa meningsmotsättningar och intressekonflikter särskilt närvarande, dels då vårdnadshavare kan vara de som barnet behöver skydd från, dels då vårdnadshavare inte tillgodoser att barnet skyddas mot andra familjemedlemmar, släktmedlemmar eller andra personer tillhörande kollektivet som utövar hedersrelaterat våld och förtryck mot barnet. GAPF vill därför understryka vikten av att dessa barn får tillgång till en företrädare som tar tillvara barnets rättigheter och intressen. Samtidigt vill GAPF även betona att denna särskilda företrädare ska ha särskilda kunskaper om hedersproblematiken, inklusive de lojalitetskonflikter hedervåldsutsatta barn känner gentemot familje- och släktmedlemmar, eftersom det är avgörande för att den särskilda företrädaren ska kunna ta tillvara barnets intressen under rättsprocessen.

8.6.2 Underrättelseskyldighet till socialnämnden ska utvidgas

GAPF instämmer med utredningens bedömning att socialnämnden ska underrättas när ett beslut om kontaktförbud meddelas. Detta är viktigt mot bakgrund av att socialtjänsten har en central roll att fylla vad gäller frågan om att vidta andra stöd- och skyddsinsatser som komplement till ett kontaktförbud.

8.6.3 En förtydligad skyldighet för polisen att vidta individuella skyddsbedömningar

GAPF tillstyrker utredningens förslag rörande att Polismyndigheten, när ett beslut om kontaktförbud meddelas, så snart som möjligt ska göra en individuell skyddsbedömning för att fastställa behovet av särskilda skyddsåtgärder för den som förbudet avser att skydda. I sammanhanget vill GAPF återigen betona vikten att hot- och riskbedömningsverktyget PATRIARK tillämpas i hedersrelaterade ärenden.

8.6.4 En kontaktperson ska utses för parterna

GAPF tillstyrker utredningens förslag vad gäller att Polismyndigheten ska utse en kontaktperson för skyddspersonen och förbudspersonen när ett beslut om kontaktförbud meddelats, som ska hålla fortlöpande kontakt med parterna och följa upp efterlevnaden av kontaktförbudet. GAPF vill även framhålla vikten av att denna kontaktperson arbetar inom Polismyndigheten, eftersom det innebär att kontaktpersonen då har polisiära befogenheter. I hedersrelaterade ärenden är det även viktigt att denna kontaktperson har goda kunskaper om och erfarenheter av hedersrelaterat våld och förtryck, för att kontaktpersonens ska kunna ha förmågan att skapa sig en helhetsbild av ärendet.

10.5 Överväganden

GAPF tillstyrker utredningens bedömning att det bör tydliggöras att även anstiftan och medhjälp kan ingå i de särskilda brotten grov fridskränkning och grov kvinnofridskränkning samt hedersförtryck i 4 kap. 4 a § respektive 4 kap. 4 e § BrB. Som utredningen betonar bör det därför av lagtexten framgå att ”den som begår *eller på annat sätt medverkar* till någon av de enskilda gärningarna som framgår av de brott som räknas upp i respektive paragraf, kan dömas för ett fridskränkingsbrott respektive hedersförtryck om övriga rekvisit är uppfyllda.”

Detta förslag är viktigt för att stärka brottsofferperspektivet i lagstiftningen, inte minst vad gäller just hedersförtrycksbrottet. Det beror på att sådan brottslighet ofta har en kollektiv karaktär, vilket innebär att brottsligheten ofta understöds eller uppmuntras av andra personer inom offrets familj, släkt eller i en än breda krets som upprätthåller hedersnormer. Mot denna bakgrund finns det, som

utredningen betonar, goda skäl för att inte enbart den som är gärningsman i strikt mening ska omfattas av straffbestämmelsen, utan även den/de som har anstiftat eller agerat medhjälpare till de enskilda brotten.

Ärendets beredning

Sara Mohammad
Ordförande och verksamhetschef
Riksorganisationen GAPF – Glöm Aldrig Pela och Fadime